

רשות ההגבלים העסקיים

החלטה לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988

בדבר מתן פטור מאישור הסדר כובל

להסדר שבין אדמה - מסעות וטיולים בע"מ, אקו טריפ – טיולי איכות בע"מ, איילה נסיעות ותיירות בע"מ ורואים עולם החברה להגנת הטבע בע"מ בעניין "הפורום הגיאוגרפי"

1. פתח דבר

מונחת בפניי בקשה למתן פטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, התשמ"ח-1988 (להלן: "חוק ההגבלים העסקיים") להסדר שבין אדמה – מסעות וטיולים בע"מ (להלן: "אדמה"), אקו טריפ – טיולי איכות בע"מ (להלן: "אקו טריפ"), איילה נסיעות ותיירות בע"מ (להלן: "איילה") ורואים עולם - החברה להגנת הטבע בע"מ (להלן: "רואים עולם"), שעניינו הסכם לשיתוף פעולה בשיווק טיולים מודרכים תחת המותג "הפורום הגיאוגרפי" (להלן: "הפורום הגיאוגרפי").

לאחר שבחנתי את ההסדר על כבילותיו, כמו גם את השפעתו האפשרית על התחרות בשוק הרלוונטי, ולאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ולמיזוגים, שוכנעתי כי בכפוף לתנאים שיפורטו בהמשך, ההסדר אינו פוגע פגיעה של ממש בתחרות, כי עיקרו של ההסדר אינו בהפחתת התחרות או במניעתה ואין בו כבילות שאינן נחוצות למימוש עיקרו. מטעמים אלה, ובכפוף לתנאים האמורים, ראוי ההסדר לפטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים, בשל הנימוקים שיפורטו להלן.

2. ההסדר והצדדים לו

א. הצדדים להסדר

אדמה הינה חברה פרטית בבעלות מר ניסו קדם הפעילה בתחום הטיולים המאורגנים החל משנת 2005.

אקו טריפ הינה חברה פרטית בבעלות מר עקיבא לקסר (המחזיק במניות בנאמנות עבור מר מולה יפה) ואורי יפה, הפועלת גם תחת השם המסחרי "אקספלור טיולים בעולם", ופעילה בתחום הטיולים המאורגנים החל משנת 2004.

איילה הינה חברה פרטית בבעלות מיקי אזולאי (המוחזקת באמצעות חברת איילה תור (1979) בע"מ) אשר פועלת בתחום הטיולים הגיאוגרפיים המאורגנים. חברותה בפורום הגיאוגרפי נעשית באמצעות "בריזה – עולם של מטיילים" (להלן: "בריזה"), שהינה שותפות לא רשומה, המוחזקת בחלקים שווים בידי איילה ומר אילן לכיש.

רשות ההגבלים העסקיים

יצוין, כי על-פי מצגי הצדדים, פעילותה של בריזה מתנהלת באופן נפרד מזו של איילה, הן מבחינת זהות ההנהלה ומיקום המשרדים, והן מבחינת ייזום, תכנון, תמחור ושיווק הטיולים.

ורואים עולם הינה חברה פרטית בבעלות החברה להגנת הטבע וסנטורי אינבסטמנטס בע"מ. החברה פעילה בתחום הטיולים המאורגנים החל משנת 2002.

אדמה, אקו טריפ, בריזה ורואים עולם (להלן ביחד: "**הצדדים להסדר**") יוזמים, מתכננים ומוציאים לשטח "טיולים גיאוגרפיים" מאורגנים הן במסגרת של "קבוצות פתוחות" והן במסגרת של "קבוצות סגורות". טיולים ב"קבוצות פתוחות" הינם טיולים מאורגנים בהם היעד והתאריך נקבעים באופן עצמאי על ידי החברה המארגנת, ופתוחים להרשמה לקהל הרחב (להלן: "**קבוצות פתוחות**"). טיולים ב"קבוצות סגורות" הינם טיולים בקבוצות מאורגנות אשר יוזם לקוח ספציפי (כדוגמת חברה, משרד עו"ד וכד') בהתאם לפרמטרים (כגון גודל קבוצה, מחיר, מדריכים) הנקבעים על ידי אותו לקוח מראש (להלן: "**קבוצות סגורות**").

2.ב. ההסדר

ביום 26 בינואר 2012 חתמו הצדדים על הסכם המסדיר את שיתוף הפעולה ביניהם (להלן: "**ההסכם**"). במסגרת ההסכם הסכימו הצדדים לשתף פעולה בשיווקם ובפרסומם של טיולים מודרכים בקבוצות פתוחות תחת המותג "הפורום הגיאוגרפי". ההסכם קובע כי החלטה לפיה טיול מסוים ישווק תחת הפורום הגיאוגרפי תתקבל בהסכמה מראש של כל החברות.

על-פי ההסכם, תכניו של הטיול, מספר המשתתפים המירבי בו, מחירו וכל התנאים המסחריים הנלווים לו, ייקבעו באופן עצמאי על ידי החברה המארגנת את הטיול (להלן: "**החברה המארגנת**"), והחברות המשווקות את הטיול במסגרת ה"פורום הגיאוגרפי", יציעו את הטיול ללקוחותיהן באותם התנאים שנקבעו על ידי החברה המארגנת ותמורת תגמול שנקבע מראש.

תקופת ההסכם נקבעה לשלוש שנים, והיא ניתנת להארכה בהסכמת כל השותפים.

3. השפעת ההסדר על התחרות

"הפורום הגיאוגרפי" הינו מיזם משותף בין מתחרים, אשר עלול להעלות חששות לפגיעה בתחרות, כפי שנראה כעת.

ראשית, עצם שיתוף הפעולה במסגרת הפורום הגיאוגרפי עלול לשלול את תמריצי הצדדים להתחרות במיזם וזו בזו, בתחום הטיולים המודרכים בקבוצות הפתוחות.

מעבר לכך, עצם הקמתו של מנגנון לשיתוף פעולה, יוצר "שולחן משותף" בין חברות המתחרות זו בזו, אשר עלול להביא את החברות בהסדר "לכבד" זו את צרכיה של זו להקל ולעודד תיאום גם

רשות ההגבלים העסקיים

בתחומים האחרים בהם פועלות החברות (למשל, בתחום הטיולים המודרכים בקבוצות סגורות), ולשמש כפלטפורמה להחלפת מידע עסקי.¹

עם זאת, בענייננו, שוכנעתי כי בכפוף לתנאים המפורטים בהמשך, ההסדר שבפניי ראוי לפטור לפי סעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים. אפרט.

על-פי מה שמסרו הצדדים, מטרתו של הסדר השיווק המשותף היא להגדיל את הסיכוי להגיע למספר מינימלי של מטיילים, אשר יאפשר את הוצאתם לפועל של טיולים פתוחים. לטענת הצדדים, רובם המכריע של הטיולים הפתוחים אשר מתוכננים ומתפרסמים על-ידי החברות מתבטל בסופו של יום עקב מיעוט המשתתפים הנרשמים אליהם. תוצאה זו גורמת לפגיעה הן בחברות המארגנות את הטיולים, אשר נושאות בעלות הכרוכה בארגון הטיול, בפרסומו ובשיווקו, והן בצרכנים, אשר מזמינים את הטיולים אשר בסופו של יום מתבטלים. מטרת ההסדר, אם כן, להרחיב את מספר הגורמים המשווקים טיולים אלו על מנת להגדיל את מספר הנרשמים לכל אחד מהטיולים, מתוך מטרה למנוע את ביטולם של טיולים בקבוצות פתוחות. מכאן, שמטרתו ועיקרו של ההסדר איננה נעוצה בהפחתת התחרות בין החברות.

מעבר לכך, נראה כי ההסדר אינו צפוי לפגוע פגיעה של ממש בתחרות. ככלל, החשש הוא שככל שמשקלו הכספי של המיזם המשותף מתוך כלל עסקיהן של החברות שהן צד לו, גדול יותר, כך יפחת התמריץ שלהן להתחרות זו בזו בעסקיהן האחרים.² בענייננו, מהנתונים שהעבירו הצדדים להסדר עולה, כי מרבית הכנסותיהם אינן מתקבלות מהקבוצות הפתוחות (לגביהן מתקיים ההסדר), ומכאן שההסדר לא צפוי לפגוע בתמריץ של הצדדים להמשיך ולהתחרות זה בזה.

מעבר לכך, מבדיקות שערכה הרשות עולה כי בתחום הטיולים הגיאוגרפיים המודרכים פועלים כיום מתחרים רבים, חלקם שחקנים בעלי היקפי פעילות אשר גדולים באופן משמעותי מהצדדים להסדר.

על מנת להפיג את החששות הנובעים מפני צינור התחרות בין החברות וזליגה של שיתוף הפעולה לתחומים נוספים, הותנה ההסדר בתנאים אשר נועדו להבטיח כי לא תיפגע התחרות בין החברות לבין עצמן, הן בכל הנוגע לייזום ותכנון של טיולים פתוחים והן בכל הנוגע לפעילותן בתחום הטיולים הסגורים (אשר נותרת עצמאית לחלוטין). בכלל זה, הצדדים נדרשים לשמור תיעוד של עיקרי הדברים שייאמרו ושל ההחלטות שיתקבלו בפגישות ביניהם וכן נאסר עליהם להעביר ביניהם כל מידע שהעברתו עשויה לגרום מן התחרות ביניהם, דוגמת תכניות עסקיות או מידע דוגמת תמחור, עלויות ורווחיות.

¹ וראו למשל, קביעה לפי סעיף 43(א)(1) לחוק ההגבלים העסקיים, תשמ"ח-1988 בדבר הסדר כובל בין חברות ההסעה ביעדים תיור בע"מ; 2001 הגבלים עסקיים 301298.

² שם.

רשות ההגבלים העסקיים

אוסף, כי הצדדים מסרו כי יתכן שבעתיד יבקשו להרחיב את שיתופי הפעולה ביניהם לתחומים נוספים. ברור, כי ככל שיבקשו לעשות כן, יהא עליהם לקבל את אישורי המוקדם לכך.

4. סוף דבר

לאחר שנועצתי בוועדה לפטורים ומיזוגים, ראיתי לנכון להשתמש בסמכות הנתונה לי בסעיף 14 לחוק ההגבלים העסקיים ולהעניק את הפטור המבוקש **למשך שנתיים** מהיום, ובכפוף לתנאים הבאים:

1. הפעילות המותרת במסגרת פטור זה לצדדים להסדר היא שיתוף הפעולה בפרסום ושיווק משותפים של טיולים ב"קבוצות פתוחות" בלבד. פטור זה אינו מתיר כל פעילות החורגת משיתוף פעולה כאמור. מבלי לגרוע מהאמור, הצדדים להסדר לא ישתפו ביניהם פעולה ביזום, תכנון או תמחור טיולים כלשהם ולא ישתפו פעולה בפרסום ובשיווק טיולים ב"קבוצות סגורות".
2. הצדדים להסדר לא ימנעו, במישרין או בעקיפין, מצד להסדר ליזום, לתכנן, לפרסם ולשווק טיול מכל סוג שהוא או להתחרות בצדדים להסדר בכל דרך אחרת.
3. המגעים בין הצדדים להסדר ייעשו באופן המצמצם כל חשש להפחתת התחרות ביניהם בכוח או בפועל. בכלל זאת, יישמר תיעוד של עיקרי הדברים שנאמרו וההחלטות שהתקבלו בכל פגישה בין הצדדים להסדר. התיעוד האמור יישמר ויימסר לממונה על הגבלים עסקיים בסמוך לדרישה מטעמו, ככל שיידרש.
4. הצדדים להסדר לא יעבירו ביניהם, במישרין או בעקיפין, כל מידע שהעברתו עשויה לגרוע מן התחרות ביניהם, בפועל או בכוח. מבלי לגרוע מכלליות האמור, העברת מידע בין הצדדים להסדר תעשה במידה ובהיקף מינימאלי הנדרש ובאופן שיצמצם את החשש מפגיעה בתחרות שבין הצדדים. בכלל זאת, לא יועבר בין הצדדים להסדר או נציגיהם מידע הכולל פרטים הנוגעים לטיולים סגורים ולתכניות עסקיות וכן כל מידע הנוגע לעלויות, לתמחור ולרווחיות.
5. תוקפו של פטור זה למשך **שנתיים מהיום**.
6. כל ספק בדבר פרשנותם או תחולתם של תנאים אלה יובא להכרעת הממונה על הגבלים עסקיים.

בהתאם לסעיף 15(א) לחוק ההגבלים העסקיים נתונה החלטתי זו לערר בפני אב בית הדין להגבלים עסקיים על ידי איגוד עסקי, ארגון צרכנים או כל אדם העלול להיפגע מההסדר הכובל עליו ניתן הפטור.

פרופ' דיויד גילה

הממונה על הגבלים עסקיים

ירושלים, כ"ז אדר, תשע"ב
21 במרץ, 2012